

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 28/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla Venäjän federaation kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä tammikuuta 2015 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla Venäjän federaation kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta (HE 338/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- teollisuusneuvos Herkko Plit ja neuvotteleva virkamies Liisa Huhtala, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöneuvos Kaija Suvanto, ulkoasiainministeriö
- johtaja Hannu Koponen, Säteilyturvakeskus STUK
- tutkimusalueen päällikkö Timo Vanttola, Teknologian tutkimuskeskus VTT
- lakiasiaintoimiston johtaja Kristiina Leppänen, Fennovoima Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöministeriö
- Wärtsilä Oyj Abp.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välisen sopimuksen yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla. Sopimus allekirjoitettiin helmikuussa 2014.

Sopimuksen tavoitteena on edistää ja säännellä ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyötä Suomen ja Venäjän välillä. Yh-

teistyön piiriin kuuluvat pääasiassa ydinenergian käyttöön liittyvä tutkimus, ydinaineiden ja ydinenergian käyttöön liittyvien laitteiden ja teknologian siirto maiden välillä sekä ydin- ja säteilyturvallisuuden edistäminen.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua sen jälkeen, kun molemmat osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaan-

saattamiseksi tarvittavat oikeudelliset menettelyt on saatettu loppuun.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten

voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohdana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä talousvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja puoltaa hallituksen esityksen mukaisen sopimuksen ja lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomina seuraavin huomautuksin.

Suomen ja Venäjän välisen sopimuksen tavoitteena on luoda oikeudelliset puitteet maiden väliselle ydinenergian rauhanomaista käyttöä edistävälle viranomaistoiminnalle ja yhteistyölle. Talousvaliokunta katsoo, että sopimuksen aikaansaamista voidaan pitää Venäjän kanssa tehtävän ydinenergia-alan yhteistyön laajuus ja pitkäaikaisuus huomioon ottaen tärkeänä ja yhteistyön laajenemisen näkökulmasta välttämättömänä. Suomi on solminut vastaavia ydinenergia-alan kahdenvälisiä sopimuksia useiden eri maiden kanssa, joskin EU-jäsenyyden myötä em. sopimukset ovat korvautuneet Euroopan Atomienenergiayhteisön ja ko. maiden välisillä yhteistyösopimuksilla.

Sopimuksen velvoitteet ovat yhdenmukaisia niiden velvoitteiden kanssa, joihin sekä Suomi että Venäjä ovat sitoutuneet kansainvälisten ydinalan yleissopimusten kautta. Lisäksi maiden hallitukset ovat tehneet poliittiset sitoumukset noudattaa Kansainvälisen Atomienenergiajärjestön (IAEA) suosituksia.

Sopimuksen myötä yhteistyöhankkeita voidaan toteuttaa mm. ydinenergia-alan tutkimuksessa, ydinenergian käyttöön liittyvien laitteiden ja teknologian siirrossa maiden välillä sekä ydinturvallisuuden edistämisessä. Sopimuksella

ei ole vaikutuksia toimintojen luvanvaraisuuteen. Talousvaliokunta huomauttaa, että sopimuksella on potentiaalista merkitystä suomalaisen osaamisen kaupallisessa hyödyntämisessä venäläisessä ydinvoimateollisuudessa. Sopimuksen keskeisimmät määräykset koskevat luottamuksellisen tiedon suojaamista, ydinainesten ja ydinenergian käyttöön liittyvien laitteiden ja teknologian käyttöä ja sitä koskevaa valvontaa sekä hankeyhteistyössä mahdollisesti syntyvien vahinkojen korvausvastuuta. Sopimuksella määrätään vahingonkorvausvastuusta, kuten Wienin ja Pariisin soveltamista koskevassa yhteistyöpöytäkirjassa (Sops 98/1994), joka mahdollistaa korvaukset eri yleissopimusten piiriin kuuluvien maiden välillä. Määräys on sikäli merkittävä, että sillä päästään vahingon korvaamisen osalta samaan lopputulokseen kuin Pariisin ja Wienin sopimukset yhdistävällä pöytäkirjalla (Wienin ja Pariisin yleissopimusten soveltamista koskeva yhteistyöpöytäkirja, Sops 98/1994), jossa Suomi on osapuolena, mutta Venäjä ei.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Pia Kauma /kok
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Jukka Kärnä /sd
jäs.	Lars Erik Gästgivers /r	Eero Lehti /kok
	Teuvo Hakkarainen /ps	Päivi Lipponen /sd
	Harri Jaskari /kok	Arto Pirttilahti /kesk
	Johanna Karimäki /vihr	Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.